

edicija

džepni

urednik

Alen Bešić

DRAGAN JOVANOVIĆ DANILOV

**simetrija
vrtloga**

*Čini se da je, kao i krug, identitet
mapa bez teritorije. Koliko nam
identiteta može biti pripisano?
Koliko promenljivih varijacija
naših sopstvenih foto-robota živi
van nas, u mislima naših sagovornika?*

Tijana Kojić

SIMETRIJA VRTLOGA

Najtačnije reči izgovorile su senke!

Evo još jednog proleća u grudima
kad srcem poželi se radost: evo doba
kad mrtvi vaskrsavaju da bi nas dotakli
u ovom svetu, da nas ne boli.

Sunčan dan je tako rečit, ali čutljive
senke imaju poslednju reč.

Ni neko moćniji od okeana, ni reči utehe
ne mogu te zaštитiti od stvarnosti.

I niko to ne može reći u tvoje ime:
srce je ono što nastane kada se ta krvava
reč iščupa iz rečnika Milana Šipke
i Ivana Klajna.

Nema granica između zvezda i slova.

Znam ponešto o tome: ne podrhtava lišće
već to ja čutim u svojim rečima.

Kao krtica, kopam hodnike u jeziku:
tek ponekad izađem na vazduh, drhtim,
rastrzan sam, i to je jedino stanje
u kojem sam suveren.

VRTLOG

ČIŠĆENJE OD REČI

Previše si pesama iz mene iščupao!
Ti, što sve dramske peripetije pišeš,
režiraš i nama daješ da ih igramo kako bismo
lakše podneli večnost, dobro znaš da
moje strune trepere i dok čutim.
A ja znam da tamo gde Tebe nema
počinje pustolina na kojoj se okupljaju
gavrani, prestari za ženidbu.
Nisam više u starom kalupu,
spreman za težak čas livenja.
Nema krila koja mogu podneti težinu
moje obnaženosti.
U ogledalu je neko ko je prisiljen
da liči na mene.
Duh koga nema ni u jednoj evidenciji.
Najelokventniji je onaj koji više
ne govori.
Ne radim s rečima, ja se od njih čistim.
Pišem zato da se ne uznosim iznad drugih.
A kad delim milostinju, sebi je delim.
Tek da se skupi nešto u šešir.
Reči su preslabe za ono što im se poverava.
Jedino noć nad morem razume sve što čuje.
Ne kucaj više. Neće biti odziva.

VRTLOG

Tek sa samoubicama što skaču s mostova
neumitno započinje proleće!

Gotovo da nema dana a da pripadnici
Rečne policije ne izvade iz vrtloga
nekog ko je odlučio da se svojevoljno
probudi iz života.

Crna statistika utvrdila je da je
najkritičniji dan utorak.

Dunav sa svojim hirovitim virovima
sporo otice, valja se u mraku i odnosi
godišnji utopljenički danak.

Samo mrtvi mogu videti golu zbilju –
tonu u noći kao kipovi svetaca.

Kakav spektakl! Kakva dobro obavljena
transakcija s ništavilom!
Sa rekom koja će ih nakon nekog vremena
izbaciti u sunčan dan.

PSI NOĆU LAJU NA KARAVANE

Bacam se s vrha hridine.

U venama je mrak,
u mraku je obećana zemlja.

Kurva ima svoj trotoar,
a ja reči kako bih opisao
svoje tačno beznađe.

Talasi i te kako prilježno
razmišljaju; ne posedujem ništa
nad čime nisam zadrhtao.

Devojke na kojima se zadrži
moj pogled vise o niti
i njihova tela mi pripadaju
koliko i Nijagarini vodopadi.

Sve te mlade žene, nalik na
brodice kojima nikada neću
kormilariti, tako sigurno stižu
u moje pesme, gole kao njihove
raširene noge.

Odatle, baš odatle psi noću laju
na mesec, tako besomučno
da i nekog ko ne postoji
pretvaraju u ličnost.

SVETSKA EKONOMSKA KRIZA U BEOGRADU

Snežni dan, zavejan park između zgrada.

Nekoliko dečaka iz Doma za slepe
puni neizrecive, mlade sreće,
trče za loptom u kojoj ciliče zvonce.

Zadribanda pasa, opasnih, razjedinjenih,
ničijih, uleće u kontejnere, te sofre
beskućnika i gosti se kostima i jučerašnjim
hlebom; ovi globtroteri jedu razumno,
ne smućuju se strašcu, kao da svetska
ekonomska kriza nije dospela i do nas.

Dodajmo ovom prizoru još jedan detalj:
kokoš kojoj je domaćica otfikarila glavu
divlja u dadaističkom besu po obližnjem
dvorištu, ostavljajući polokovski crtež
u snegu.

Oči naše sve to ne vide; u samotnom
sutonskom času sedimo kraj vatre,
na koncu ovog izbrisanih dana; u blizini,

neko je ispustio dušu; duše i tela naša
bedna živi su sve dok reči još unose
nemir u njih.

AMBIS

Nijedan rat ne zna za milost,
nema te ljubavi koja zna za trajnost,
svako sam kuje tišinu u duplji svog tela.

Kad dođe proleće, ljubavnici više nisu
vidoviti ni svemogući jer im na tamnoj
strani srca izrasta otrovni cvet.

Upoznali su jedno drugo do krajnjih
granica, pa se sad udaljavaju od svog
truležnog zajedništva, ostavljajući
iza sebe tek prljavo suđe u sudoperi.

Ne zri više žito ljubavi, raspukla se
tektonska ploča i oni se razilaze kao
brodovi na pustoj morskoj pučini.

Vatra što se zajednički zapalila
sad ostade da bukti u samo jednom telu.

Ne kameni most, već provaliju koja zjapi
nad podivljalom rekom, izgradili su
nepoznati arhitekti u njima.

Sad su tu među ribama, manje grešnim
od ljudi. Jedno drugom već su izgovorili
reči koje će ih preneti na onaj svet.

VELIKE SU PUSTE DUŠE

Ogledalo je pustoš u kojoj se
naše duše bore da se obuku u tela:
velike su puste duše i duboke kao kad
plaču majke: svratišta su to za beskućnike,
čađavi parobrodi na dnu morskih provalija:
tamo si sanjao više nego što je Aleksandar
Makedonski harao i osvajao: u pustim dušama
su pustinje i noći nad pustinjama: u pustim
dušama su one same jer nemaju s kim podeliti
izobilje ništavila: nikada velike puste duše neće
izneveriti pesak, one govore jezikom peska koji ih
čuva od beznačajnosti: u pustim dušama svetlost
je samo glasina: sve se vidi iz velikih, pustih
duša: gde god da prebivaš, iza rešetaka si:
tek u pustoj duši stigao si tamo odakle si krenuo:
svako u svojoj tamnici čami, iščekujući ono što
telu daje krila: sve religije i filozofije neće te
poučiti bolje od tvoje velike, puste duše: konačno,
sve što želiš i čemu se nadaš nalazi se u tvojoj
velikoj, pustoj duši.

DALEKI, TOPLI PROZORI

Kad se zaputiš sa opustelih dokova
nad kojima se kao umorni gavrani
nadnose kranovi, ugledaš u daljini
tople prozore zamišljajući kako
iza njih sede nage žene, jedini pesnici
koje još čitaš s religioznim
optimizmom.

I dok svetluca nadolazeća kiša,
zamišljaš dobru večeru, dobar umor
jednostavne reči koje neko izgovara;
tamo neko nekoga možda jede; ili leže
ljubavnici kraj svojih zaboravljenih
tela, odbačenih jer više ne spadaju
u glumačku podelu.

Miljama putuješ ka dalekim, toplim
prozorima koji izgledaju kao da će
pobeći jer se iza njih skriva neka
nezaslužena dobrota; ipak, ne napušta te
slutnja da iza dalekih, toplih prozora
postoji neko iz čijeg tela rajska toplina
zrači; i tada se iznova pretvaraš u onog

osamljenog dečaka koji je nekada
u osvetljenoj sobi slušao Šuberta, i kroz
prozor gledao u mrak težak poput ilovače.

OLOVNE REČI

HIMNA SUMRAKU

To je ono vreme kad se dan pretapa
u noć i ništa se oko mene više ne talasa;
tad slutnje i priviđenja stanu zatezati
svoju nevidljivu užad, a moja pisaća
mašina namah me pretvara u pijanistu.

S prohladnim vетrom na reci spušta se
sumrak na opnastim krilima slepih miševa,
a na svoju veliku sramotu, teški pacovi
izlaze iz šahtova, obnažujući rugobu sveta.

Noćne ptice ne prestaju s nemuštim razgovorima.
Nenadano, oglašava se sova, baš ona, pod
mekim perjem, i njen huk sumrak preobražava
u nostalgični fado.

Nas koji nemamo dom, sumrak na perjane
jastuke prevodi da na njih spustimo glave;
nagi, gnezdimo se u sobi nošenoj krilima,
i svako od nas sad ima ruke onog drugog.

KAVEZ

Buđenje je reč za ono što mi se dešava
kad utonem u dubok san: ne postojim kad
nisam u oblacima: kad sam mudar sve mi
izmiče iz ruku: kada putujem u meni ništa
ne putuje: uvek me okuju lanci koje sam
pokidao: ti sigurno misliš da sam ogrezao
u uspehu, a ne vidiš da sam u kavezu sa
opasnim zverima, huliganima što pristižu
iz nabreklih predgrađa i sa onima koji drže
hrabre govore pre nego što ih obese: ispisujem
ove reči kao raskolnik u samospaljivanju:
uzdah nije nakovanj: sve što bacim padne
nadohvat mene: ono što je uvek, prolazno je:
ono što je jednom traje zauvek: početak i kraj
ne staju u večnost, nego u kavez: moje meso je
kao i tvoje: u kavezu smo da bi se u nama
razvio osećaj prisnosti: da bi nam tamničari
svakog jutra bacali krvave bifteke: zbog svega
onoga što je bilo u njima, zbog toga su prazna
naša srca: jedino su se uskraćeni dodiri
dogodili: kod uskraćenih dodira završava se
svako približavanje.

TUNEL

Tunel nije san, jer iz sna se budim!
Moj tunel uvek je bio ispunjen sećanjem
na vreme kada mi je bio dečja soba:
otvarala mi se i kao rana zarastala:
krijući gluvinemu tamu i strah, tunel
ih je prenosio na mene: hodnici izdubljeni
u planinama vodili su u dubine: majkama:
niko još nije preživeo pećinski period:
tamo je sve zavetno, nezaboravljeno nikada:
i sneg se tamo biljuri i dete u meni široko
otvara oči, a nemir neki stvrdnjava se u stene:
tuneli se nikada nisu ohladili van mene:
u tunele sam odlagao sebe da se odbranim
od mraka:

OLOVNE REČI

Budim se i već me čekaju:
olvne reči, uvek dostižne,
proguraju se u prvi plan kako bi me
povukle na dno: čak i kad je zimska tišina
u šumama jasno čujem sebe kako ih
izgovaram: i kako ih ti uzvraćaš:
uzajamno okrutne, olovne reči nisu
u bunarima, gluvim pećinama i večito
zatvorenim knjigama: ulaze u nas kao sumrak,
obitavaju u zakasnuelom kajanju, strpljive
i otporne, neprobojne u svojoj prisutnosti,
postojane u tome što su izvan sebe:
olvne reči su nam kao domovina: sumrak
nam je kao jezik: kao sav dopušten vidik:
zbog olovnih reči ispaštamo nedoglednu
kaznu: i eto, tu se zaključuje istraga
o olovnim rečima: o prvom našem zagrljaju:
kao i o poslednjem:

ZAŠTO PESMA NEMA REČI?

Ne pričamo rečima jedni drugima priče.
Nekad je sve to bilo previše dekorativno.
Duge, barokne rečenice prošle su
i zaboravljene, pa sad se nameće pitanje:
zašto pesma nema reči?
Da li je moj grad тамо odakle sam otišao
или тамо куда сам се запутio?
Niko ne hoda tako suvereno као месећари!
Niko tako не стeže u zagrljaj као
neizgovorene reči!
Колико душа може појести неизговorenih reči?
Oh, mnogo, mnogo!
Водо у црној шуми, изгледаш нема,
а у теби су беш и дивљина.
Море је све рећнике прогутало и ћутанje
сад стоји изнад учењника дијалога,
изнад нesložnih наших гласова.
Кад је све тиho и smirenо, sumnja подиže
вelike talase.
И време бeži од рећи које idu na berzu.
Рeћи су ту да ih нико не vidi i ne čuje.
Između nas ћutanje brzo menja oblike,
никад ne postajući глас.
У песми, zapravo, nema reči!
Ništa nije nedostizno tišini.

U VENECIJI NEMA VODE

Kad tonem sve otkrijem!
U Veneciji nema vode!
Mačevi ne sekut, baklje se ne pale!
Hlebovi se umnožavaju u pekarama,
a ribe u konzervama.
Na ovom mestu reka napušta svoju
uzdržanost naratora i postaje divlja.
Od sada ovde je front.
Nema razumevanja između mene
i očitog mog rasipništva negdašnjeg.
Zaborav je preduzimljiva sila:
množinu mojih pesama pojeli su
miševi. Neke je vetar rasuo
po pustolini, pa ljudi sad od njih
ne moraju glavu okretati.
One koje napisah po vozovima
ostadoše u praznim kupeima.
Jednu pesmu, po tajnom nalogu,
sakrio sam gavranu pod krilo
i ako je tražiš, tamo ćeš je naći.
Spolja mogu dodirnuti sve, a u sebi
ništa; jer unutra je teška zavesa
što skriva kanjone, bombaše-samoubice,

masovne grobnice, iskušenja da se
prekrši data reč, možda rađanje sunca.
I ove večeri dok vejavica bije u okna,
a duh zime pokušava da priviri
u zavetru sobe, zamišljam te, smrti.
Niko još nije toliko dovitljiv da pruži
makar tvoj približan opis, sve u vezi
s tobom puko je nagađanje.
Pesme koje mi pripisuješ nisam ja napisao:
moje bejaše tek ono nad čime sam zadrhtao.

NEKROLOG

Dokazujući kako se ljudski rod
dobrano razlikuje od pacova, tvorova
i svinja, najvećma se poteže reč ljubav.

S mnogo teatarske pompe (kao da se
nešto uopšte može znati o tom, bezmalo
nepoznatom verskom fenomenu, i kao da se
može umreti u lepoti) pesnici se zabrbljali
o Tristanu i Izoldi, Faustu i Gretici,
dabome, i o zaljubljenicima iz Verone.

A da li je Solomonova *Pjesma nad pjesmama*
uzvišenija od ljubavi pacova i pacovčice
u kanalizaciji što vonja po izmetu?
I po čemu je to noćno šaputanje s najdražom
zamamnije od gugutanja goluba i golubice
u golubarniku na Dorćolu?

Naknadno knjižim: malo je nove spoznaje
u ovoj, takoreći naučnoj oblasti: sve zvuči
tužno poput pasije: istini za volju, ljubav
prema bližnjem prisutnija je kod pacova
i golubova nego kod ljudi: i tu bi za svagda
valjalo zavezati gubicu.

Tek, ostaje nam da se napokon spokojni,
pomirimo s tim što nam nije bio dozvoljen
pristup kad je Noe svoju barku pretvarao
u zoološki vrt.

RAT JE LEP, SIJA POPUT ZVEZDE

Rat je lep, sija poput zvezde,
blistav je zaslepljujući sjaj tog plamena
što otkupljuje od sivila svakodnevice
i čini da ne zaboravimo svoju sudbinu.
E pa dobro, pacifisti, odlični ste besednici,
ali govorite kao budale – nema kraja ratu,
ne u stvarnosti, već u duši i podsvesti.
Zar ne vidite da, zaklonjeni štitovima,
svi stojimo u redu iza Ahila i Hektora?
Zato nam ne propovedajte o milosti,
već pogledajte ovaj roj razjarenih pčela,
ove izglađnele vukove što u mraznoj noći
silaze u sela da kolju ovnove s gustim
runom i raskošnim spiralama rogova.
Mislite da to možete sprečiti?
Svi smo već hrana psima i pticama,
uvek neka nežna majka rodi bezumnika
i nema tog mudraca koji može poreći
da je moguće samo ono što se već događa.
Noćni leptirovi su u velikom poslu –
čekaju da padne mrak, a potom nasrću na vatru
i tako bude proročku težnju ka miru.

Nije to kasno videti – pacifisti, ne znate šta činite,
ništavan je vaš gnev: pričevanje koju pišu pobednici
je nasilje, a ne *llijada*. Evo, prokopao sam
rovove do vas. A sad, otvorite oči.

ONO ŠTO VIDE MRTVI

Grad mrtvih je takav da se izbezumiš.

To je čitav arhiv čiji bedemi
dodiruju pustinju.

Pre svih vekova, neka tajna služba
započela je da slaže o mrtvima akte
po zamuklim hodnicima.

Jasno je da ne postojimo bez mrtvih,
jer praznina koju oni ostavljaju
za sobom je sve što postoji.

Zimi, kad su reke zaleđene,
nedostaju nam njihove ruke, lica i osmesi.
Zaborav je preduzimljiva sila.

Ovaj proplanak je leden i tu mrtvi
dolaze po naš poljubac.

Mrtvi znaju da su otkucaji srca
nedovoljno postojan dokaz.

Oni vide dokle sećanje seže.

Znaju ko će ostati u telu koje je
bilo moje.

Živi su prolazni, a mrtvi večni
u svojim lavirintima koje ne čine
zidovi i zapetljani prolazi, već reči
koje živi nikada neće izgovoriti.

Mrvi su mrtvi zato što su iščupali
iz sebe sve reči koje bi ih mogle
proglašiti živim.

U noći kad se veruje samo šumovima,
mrtvi sanjaju one koji ne žele biti
sanjani; čuju da pas laje i da mačke
treba napojiti mlekom.

U IME ZAKONA

Kao i monasi, i skribomani
spasenje sveta uzimaju za ozbiljno!
Evo već duži niz godina čitam vaše
nove romane, nepogrešive književne zvezde,
i primećujem kako ste u ova zla vremena
u kojima svako svakom uvaljuje knjigu malo
prebrzo postali rezistentni na pisanje, prijatelji
moji. Otvoreno pokazujete ozbiljan nedostatak
kompasa, ili bi to mogli nazvati skrivenom
i veoma dramatičnom bolešću.

Pa zar ne osećate da su vam odavno
pregoreli osigurači? Pišete iste, na brzinu
sklepane knjige, začinjete rat na sopstveni
rizik i propast, zaraženi starim i banalnim
virusom. Već ste dovoljno zatrpani nerecikliranim
prošlošću. Nemojte biti sigurni da novo nastaje
novim rasporedom stvari. Zar ne čujete gore
u nebesima krikove orlova, krv ne može lagati.
Ali nemojte da o ovome više pričamo, niti je
mesto, niti je vreme. Činjenice su tvrdoglavе,
zapečaćena vam je presuda, ne pišite više,
ne pišite, u ime zakona.

TREN

Tresla se planina, rodio se miš!
Zatresla se večnost, rodio se tren,
mala, siva zverčica umešana iz prikrajka
u sve zavere i mahinacije.
Gondole su rodom iz Venecije,
a tren je rodom iz groma.
Šta su beskrajno spori dani spram trena
u kome besno galopiraju događaji?
Kao i alkoholičar, tren sve ignoriše.
Tren sluša, tren oseća; u trenu zavoliš
ženu, ne plane ljubav kroz sedam i po
godina, tako nalaže žeđ ljudska.
Postoji tren u kome su smeštene čitave
godine; tren u kome te ugledah
nerazrušiv je, a ljubav koja potraje
neretko se u netrpeljivost preobrazi.
Jer, onaj ko produžava tren, mržnju produžava.
Zato su mudraci dečaci što u radosnom
zanosu na pesku grade zamkove.
Jedino deca znaju da ništa nije
neraskidivo, da u trenu je nezasitost
i da jedinu povest prave senke.
Tresla se gora, rodio se miš, a mišić nije

zverčica za preziranje; otuda se ne trudi
da sačuvaš svoje snove! Ne upinji se da
produžiš trenutak, jer on nije klavirska
pratnja, nije zlačani zalazak sunca, već
uzaludna lepotica, blesak u čaši vina
što našu tugu čini besmrtnom,
hirurški rez, linija gde završava Otac,
a započinje sin. Glas koji vapi:
Oče, vrati mi najzad moje telo.

MOJE GROBNO MESTO

Rekoh ti jednom, pa čula ti ili ne –
u meni ima pusto mesto na koje
ostareli orlovi odlaze umirati, spoznavši
u svojim dijamantskim mozgovima
da ništa od ovog sveta nije naše.

Čegrst i vera, pohlepa i moć, sve prolazno je.
Prolazna radost teši ljude, ova planina
tako poučava, i hridi nastale od nemirne sile
talasa skamenjenih na obali mora nekog
što se davno povuklo neznano gde.

Sam sam u noći u kojoj je sve sklonjeno
od razjašnjenja; u miru konačne nesebičnosti,
tu bih voleo da počivam; daleko od ljudi
i njihovih velikih i jeftinih reči; ispod rahle
stene kraj svetlucava izvora; da tu usnim
kao što se voda talasa; sa orlovima što su
kružili nad mojim dečaštvom, srećan što će se
u istom grobu moje kosti pomešati s njihovim.

LUDI VODOPAD

LUDI VODOPAD

Vukovi su krvoločni, pacovi plašljivi,
a ovce mirne!

Svet pati, a vino ne nestaje.
Sada je naš život, naš život nije
za godinu dana.

Onako kako buknu ruže, tako i telo
plane vatrom.

Probudio sam talase, vodene varke,
minule zanose.

Glenu Guldu odsekao sam šake kako bih
njegovim prstima prelazio po dirkama.

Svaka čast Glenu Guldu!

Svaka čast kurvi na pločniku!

Svaka čast vuku koji je pojeo baku!

Svaka čast veverici što, slepa za svaku
zaveru, preleće s grane na granu!

Svaka čast vrapcu jer je nepostiđen čovek!

Svaka čast gavranu jer je ostareli kralj Lir!

Svaka čast hiperaktivnim mravima što se
svuda zavlače i rade, rade, rade, ne čekajući
subvencije Evropske unije!

Svaka čast psima što lajanjem ograđuju svoj
posed i ono čega ne želim da se sećam!

Svaka čast svađama i izdajama koje se nikad
nisu dogodile!

Svaka čast onima koji se ne bore za prava svojih predaka!

Svaka čast kradljivcima i pokradenima!

Svaka čast trski što šušti!

Svaka čast golubovima – raspusno lenstvovanje nagnalo ih je u potkrovље i u njihovom ququtu sad se oglasava prorok!

Svaka čast nama koji smo nadživeli Jejtsa,
Paunda i Kavafija, a još nismo izvršili
samoubistvo!

Svaka čast publici kad ne aplaudira!

Svaka čast Bogu što nije teolog.

Svaka čast Danilovu što nije pesnik već
ludi vodopad, večeras, ispod zvezda.

IMAŠ LI I TI NEKOG KOME ĆEŠ SE ISPOVEDITI?

Nikada nisam posumnjao u to da je mučno
biti Bog. Jer, ma koliko bio obožavan i slavljen
Očenašima, ma koliko hvaljen da si jedini
priatelj i sklonište od oluje na pomolu, mislim da je
nepregledna Tvoja osama, Sveznajući.

Zato bih Te rado video neuljuđenog i neobrijanog
kako navijaš na kakvoj fudbalskoj utakmici.
Ili zavaljenog na letnjoj terasi, s hladnim pivom
nadohvat. A zatim, kako mokriš u smrdljivom
staničnom nužniku. Ili prkosиš moćnicima na vlasti
i njihovim podrepašima.

Zašto bar jednom ne budeš neposlušno dete koje će
učutkati šibom? Što ne siđeš među ljudsko stado
da osetiš kako život boli? Da vidiš kako izgleda
biti bačen na kolena. Da budeš ophrvan tugom
kada ti dete ima vrućicu, da zaplačeš kada ti
umre otac.

Voleo bih da vidim Tvoje oči pogođene ljubavnom
zaslepljenošću i da danas, kada više niko nije siguran

da živi u Tvojim vrtu, pogledaš na mene kao da si ljudsko biće. Ti, manji od sebe, a veći od ničeg, zasigurno si bio pijan kada si stvarao ovakav svet. Ti što uzimaš i daješ, deliš i razdeljuješ, ako si tako svemoćan, zašto ne učiniš da bude dobro ono što je prošlo?

Kako bi bilo da Ti budeš dete Ljudsko kao što smo mi deca Božja? Da mi od Tebe, a ne Ti od nas, otklanjamo želje nerazumne? Da se mi, ljudi, kajemo što smo Tebe stvorili po svojoj slici i prilici, i da na Tvoju glavu pošaljemo Potop, iako dobro znamo da neće više biti Potopa da nam ispripoveda jednu dugu priču.

Ili, recimo, kako bi bilo da mi budemo sabrani iznutra, a Ti uskomešan, poremećen i zamršen? Da Ti prvo poslušaš nas, a potom sebe? Da makar jedan minut živiš po nama kao što se mi trudimo da bivamo po Tebi? Da se Ti držiš naših zapovesti, a ne mi Tvojih? Da se Ti temeljiš u nama i da se iz sopstvene volje uspneš do volje Čovečije?

Nisam časna sestra i ne ispovedam se pokajnički. Zrnce sam prašine i zahvalan sam ti što si mi ponudio izbor da verujem ili ne verujem u Tebe. I prokletstvo je Božji dar. Grešan sam, znam, a Ti mi opraćaš i tako me kažnjavaš, kako, uostalom i priliči nekom kome Nebo služi samo kao paravan.

Oče naš, ti što pereš ruke u oblacima i krepиш nas rečju svojom
u nadi da će duše naše zasijati, imaš li i Ti nekog kome ćeš se
ispovediti? Da li je sve izvan Tebe nezakonito? I zar ti više
nije dozlogrdilo da budeš gore, tako sveznajući i nadmoćan
nad svima nama? Mudar i nedostupan u hladnoj praznini?
Bez tople žene koja će Te u postelji obujmiti i utonuti
s Tobom u san.

ČUVAR STADA

Ne verujem u tebe, Bože.
Da postojiš, valjda bi se nekada
ušunjao u moju sobu i, ma koliko to
glupo zvučalo, rekao: Danilov, to sam ja!

Moguće je da ti u svakom trenutku
znaš ono što zna svako od nas;
ali ja nisam spremam da ti se zbog toga
ulagujem i pokoravam; ništa od tebe
ne tražim i ništa ti ne obećavam.

Ti, dobromerni tiraninu iznad
naših glava, nije mi jasno kako si se
samo izborio da svi pevaju tebi u slavu;
tebi koji nas sve tako pažljivo ne slušaš;
tebi nepogrešivom, a nepogrešiv je
samo onaj koji ne zna šta čini.

Ali, ako si ti ruža koja podrhtava u grmu,
ako si gugut ovih dorćolskih golubova
u smiraj dana, ako si žena koja jednom
dojkom doji dete a drugom sve što postoji,

ja znam da si ti već načinio svoja čuda
i da se obraćaš meni čiji je svaki zemni čas
najednom postao pričešće i molitva.

Ja te osećam i ne razmišljajući ko si.
Ja sam dete koje ti je nedostajalo.
Kad zaspim, ti ćeš me uzeti i držati
u naručju kao jagnje, ili kao čitavo stado.

SEOBE POROČNOG SINA

Ne baš na svakom čošku, tek u ponekom rđavom dekoru, ima pesnika, nezasitih i okrutnih životinja što preziru urazumljenu strast. Grešnika spremnih da ogole se bestidno.

Ne mogu postati nezavisan od seoba koje se već dugo odvijaju unutra. I mene su stvorili mrtvi u kojima su se selile ptice koje nije video niko.

U nevreme, s lastama, gladnim psima i sablasnim konjanicima prelazim velika rastojanja, i ne znajući da suprotstavljam reči njihovim granicama.

Kroz tminu u kojoj se došaptavaju vekovi selim se s prolaznim mojim bolestima i svim onim što izmiče varljivosti imenovanja.

Lišen saputnika, selim se bezimen kroz memlu, pustoš i zimu gluvu,

idem u susret onima koji me nikada
neće potražiti.

Eto u čemu provedoh vek –
u čekanju žene koja će stati pod
zlatnu krunu, u nadi da će doći
kraj sveta da nas sve nadisja.

Jer, daleko od istorije odvijaju se
moje seobe, one su u meni samom,
vani ih nikada nije ni bilo.

Istinski se sele samo oni koji ne znaju
kuda idu, ljudi što, preruseni u ono
što jesu, hodaju gradovima na čijim
ulicama niko ne prepoznaje njihova lica.

Za nas mesečeve naravi nema povratka
u dane što prolaze kao stranci –
gavran, vičan knjizi, nad provalijom
to mi je poverio.
On će me povesti kuda treba,
da pronađem i otkopam oca.

Evo ga, doleće gordi vladika da mi
zaveže jezik i otme od mene ovu pesmu.

BEOGRAD, PREKOOKEANSKI BROD

Ponovo dozivam prekookeanske brodove
tvojih grudi, grade za samospoznaju!
Nekada bio si meni daleka, nedosežna žena,
a sad evo me kako hodam tihim ulicama
predgrađa, tako običnim u golubinjem
polumraku; pohodim tvoje staretinarnice
sa gravirama, inkunabulama i mapama
leplim u svojoj nemosti; dodirujem skupocene
čaše od muranskog stakla, nezaražene smrću;
drage su mi srcu kapije od kovanog gvožđa
što vode u skrovite tvoje vrtove, gde sede
gole žene, dobrotvori svetlosti;
osluškujem razmirice vrana po parkovima,
pratim svu tu prebjunu stvarnost što prolazi
kao pored velike vode; ali ja ti ne dajem
ništa što već u tebi ne postoji odvajkada.
Telo tvoje ima tajne luke, lagune i ustalasala
žita koja hrane narode i bude kremen želje.
Ti si knjiga koja obuhvata sve knjige;
razlistala, bela ruža koju su mi dobri anđeli
poverili da sa svake njene latice ispijam
rosu umlja nekog nepoznatog; da zobam semenke
tvog prebjunog suncokreta; sam Bog odredio je

tvoj položaj, tlocrt i tajanstvene mere,
tako da te vidim sa svake razdaljine.
Prizivam te i kad opaka košava dolazi sa
rumunskih ravnica i preko Banata stiže
na tvoje ulice, brijući dva milimetra ispod kože.
Ti, međutim, više i nisi na zemlji, već si
ogledalo koje je poletelo ka nekom drugaćijem
sjaju; prsten si jedinog mog venčanja,
palimpsestični grade! Apokaliptična dojiljo!
Ti okrećeš dete glavom napred da bi iz raja
majčine utrobe moglo isploviti u ovaj krvavi
i divni svet. Ti vodiš ruke babice, otvaraš
puteve mleka u dojkama majki, ti tešiš svakog
ko plače sam, ti si mrak iz koga sija dijamant,
glas koji govori: „Ovuda, ovuda!“
Pomešali smo krv – ja iz vena, a ti iz tvojih
zagrljenih reka nad kojima kraljuješ i sad smo jedno
u drugom, ne može nas rastaviti nikakvo uzmicanje.

NAŠA DECA

ORAO I DETE, ILI ŠTA MI JE NA SAMRTI REKAO OTAC

Nema načina da se jasno kaže ono što se želi reći, ništa ne jemči svemoć jezika.
Zato ne uči od Hegela, već slušaj senke,
jedino one su spoznale nešto – tako mi je na samrti govorio otac. I još: pesme treba bacati kao komade mesa tigrovima u kavezu,
a ti se ne znojiš dok pišeš i zaranjaš u varljivi red malih, gadnih reči koje će te na kraju prevariti; samoizolacija, socijalna previranja,
rascepi identiteta, nezajažljive sumnje,
sve te to izjeda, a društveno si nepotreban
i sam protiv sveta, još u državi u kojoj spoljni deficit raste; pisati pesme, ha,
neskroman je to posao – zar da u tome protračiš vreme koje ti je dato na zemlji?
U monotoniji ovog maratona
ne pripovedaj suzama – jedino neotesani plaču i tako ucenjuju, eh, pesnici, slatka gerila, glasnici zaraze! Samo drugi mogu napisati tvoju pesmu. Možda bi zato valjalo potražiti neki manje skroman posao koji

nije toliko vezan za tajne pobude srca –
recimo, gajiti golubove, ulaziti u rizike
berzanskih transakcija, biti monah što živi
daleko od svetovnih sablazni, ili vojnik,
to bi ti ponajpre očvrsnulo karakter.

Govorim ti ovo da bih prećutao, otuda ti
slušaš ono neizgovorenog – poeziju, to je
ludnica, a izvan nje su ljudi koji se ponose
svojom normalnošću. Budi poput vrapca na žici,
on ne traži nikakav publicitet. Kao i senke,
sve moraš ostaviti nedorečeno. I neka ovo
ostane među nama – sve mi je ovo na samrti
govorio otac, dubinska stara riba u Dunavu,
moj otac, orao na nebu ili tamna planeta u kosmosu.

NAŠA DECA

Naša deca su bezočna.

Naša deca su podivljala

i mogu učiniti šta im se prohte.

Naša nas deca već odavno ne uzimaju
za ozbiljno.

Naša deca ne podnose prroke.

Naša su deca savršeno socijalizovana –
mi imamo, eventualno, jednog-dva prijatelja,
a naša umrežena deca imaju ih na hiljade.

Naša deca nisu upoznata da su se
koferi nekada nosili u ruci.

Naša deca su naš nerazum koji nas opravdava.

Naša maloletna deca veoma su zabrinuta
za budućnost svojih roditelja.

Naša deca žive u podzemlju i svojom
divljinom upravljuju svetom.

Ali, naša deca nemaju nečistu savest.

Reči naše dece imaju težinu
i mi ih slušamo ponizno, skriveni
iza zavese.

Strašna je moć koju nad nama imaju
naša besmrtna deca.

Sve što čine naša deca vredno je je divljenja.

Naša su deca nastala iz brakova u koje smo
uleteli naslepo i, upravo zato, mi smo nesrećni
roditelji naše srećne dece.

Mi smo sačinjeni od toliko lomljivog
materijala da smo našu decu na vreme uverili
da su iskusnija od nas.

Nismo više ono što nikada nismo ni bili.
Zalud smo se ponadali da našu decu hranimo
za uzvišena dela.

Mi smo za našu decu tek lažne očiglednosti.
Takva su naša deca, drugačiju ne možemo ni imati.
Ipak, naša su deca stubovi ovog hrama.

Naša deca su naša mala izbavljenja, naša tačna tela
u kojima će nastaviti da kucaju naša srca.

Naša su deca tu, među nama, nezaposlena
i u besparici, srpski rečeno.

Samo da se naša deca ne zastide naše ljubavi.
Naša su bespomoćna deca usud koji će nas
utešiti pre nego što dospemo u mrtvačke sanduke.
Tek tada, naša deca će nas razumeti i više nas
neće pozivati na odgovornost.

PRIČAM SVOJOJ KĆERI PRIČU

Samo Bog postoji
i strašilo sred polja suncokreta,
dabome, po zamisli Božjoj!

A sad spavaj,
jer ako smesta ne zaspиш
ono strašilo će doći
i odneti sve tvoje lutke.

Dok izlazim iz sobe i gasim
svetlo kao da zaklapam tešku
knjigu koju više niko živ ne čita,
posmatraju me s kovrdžaste
glavice dva tamna oka.

Moraš biti dobra devojčica
i ne boj se – ja ću oterati strašilo
pa nek plaši vrane što nasrću
na suncokret.

I dok te san spušta u dubinu
spasiću sve tvoje lutkice
tako što ću ih iz tvog nemira
sakriti u tvoj spokoj, kćeri.

A lutke će tamo sačekati da se
probudiš i zbaciš odoru negovateljice,
kako bi s tobom živele život
neproživljeni i uvežbavale te
budućem materinstvu.

KĆERI PRED OGLEDALOM

Strašno je tebi prići, ogledalo!

More je daleko, galebovi su daleko,
a naše kćeri već satima zagledane su
u nesagledivo.

Pred ogledalom naše kćeri sanjaju
snove koji imaju oči jave.
Odsjaj nema telo, on ne poznaje
strast, ali je zadržava.

Možda je nezakonito ovo reći,
ali nikada nećemo razumeti kćeri
pred ogledalom, jer, ogledalo je
mesto koje je tama previdela.

Teško je, teško je našim kćerima
pred ogledalom – eto, tako je
progovorilo ogledalo, a ne moja usta.

SLOVA S NEBA

Zalazim u grad kao u prvobitnu šumu!
Minuše spori, teški dani u kojima
se ništa nije moglo dogoditi: čamotinja se
zadugo bejaše sklonila u skrivene kutove,
a sad u polumraku golubarnika na Dorćolu
napretek je nečeg uzdrhtalog: odnekud,
golubar držao je pridiku o gresima i paklu:
najdrevnija od svih radosti okrenuta je
naopako: nestajemo – tako je, ako se ne varam,
govorio golubar Gavrilo Ambrozić.
Mišljah, nije daleko od istine da to znaju
i njegovi golubovi što imaju čista srca i dobre
namere: oni guguću, sašaptavaju se, niko ne zna
kakve abere prenose i šta kazuju ljudskim
ušima: kada srpski jezik jednog dana bude
zaboravljen, knjige i biblioteke kada izgore,
jedino će ovi dorćolski golubovi, za divno čudo,
nastaviti da ga pamte: lingvisti će, dakle,
uz njihovu pomoć sačuvati izgubljeni jezik
ugašenog naroda kome etnolozi više neće znati
ime i predati ga nekom novom, prosvetljenom
dobu: jer, golubovi su poseban narod koji donosi
slova s neba: reči, zasigurno, nisu nastale od
velikog praska, nego od drhtanja golubijih srca,
negde u polutami.

PIJANA SOVA NA DORĆOLU

Nema ptice tako neobuzdane kao sova.
Žena koja je na trotoaru Ulice
Džordža Vašingtona šetala ruskog hrta,
primetila je sovu kako se tetura prema
drumu kojim su jurili automobili,
potpuno nesvesnu opasnosti koja vreba.
Očigledno, bila je u alkoholisanom stanju,
ta sova, kapci su joj bili poluotvoreni,
a na koji metar od nje primetio sam
flašicu ispunjenu votkom.
Dok se gegala, skoro bez svesti, podrhtavalo je
njeno ženski meko paperje. Pogled joj je bio
nekako zamagljen, nije u njemu bilo čak ni
savršenog prezrenja za ovaj izopačeni svet.
Znam da ova sova ne moli za milostinju,
ali uzeh je u šake i, promrzlu, odneh je
kod lokalnog stručnjaka koji je i ranije
lečio ptice koje su imale problema sa
alkoholizmom. Sova ničim nije nagoveštavala
paniku, čak i kad je ustanovljeno da je pijana
kao letva i da smesta mora biti upućena u azil
za odvikavanje od alkohola. I šta sad?
Dobro znam šta govorim: nema ptice tako
neobuzdane kao sova. Pjanost, međutim, nije

njena najočevidnija odlika, tako da je gotovo nemoguće ukloniti sve kontroverze koje je ova pijana dorćolska sova izazvala u krugovima radoznalaca. Čak je i ova mudrica postala deo našeg tako uobičajenog nereda. Naše pijane mudrosti.

GRADONAČELNIK PUSTOŠI

Gavran s lažnom diplomom
Sveučilišta Jejl vratio se u Srbiju.

On je potpuno nealuzivan
pesnik – ne čujem u njegovom
oglašavanju „grob – grob – grob“
nikakvu referencu na različite
tekstove književne tradicije.

Njegov kapital procenjuje se
na hiljade hektara pustoši.
Sunčani dani teško mu padaju
i on u njima čami kao u tamnici.

Kao u slučaju predsednika države,
i njegova je uloga samo formalna.

Iz ovog gavrana zaduženog u pustoši
za odnose s javnošću još nikom nije
uspelo da izvuče memoriju karticu.

Nebeski starac sada je gradonačelnik
sveg ovog ništavila; večiti student,
izgubljena duša.

Ne pominju ga više ni po zlu.

Nikada nismo imali boljeg gradonačelnika.

ALBANSKE NEVESTE

Šta je istinito,
i u šta se još može verovati?
Ko sme, a ko ne sme da se spusti s neba?

Tačno je, bili smo zimus u tom albanskom selu: dugo smo putovali negostoljubivim predelom: sećam se golemih gavranova, Božjih avatara, što su hodali nalik na veterane iz nekog zaboravljenog rata: vejalo je, pahulje su letele nestrasno poput kakve bele azbuke, moguće, opirahu se da se zagade prljavštinom sa zemlje.

S bratom – neženjom bejah se kombijem zaputio po nevestu: zabita albanska sela pravi su rasadnici nedodirnutih devojaka, neiscrpni arhivi nedostajanja.

I danas se gušim od jasnih slika: vidim
bratovu izabranicu: u njenim očima ima jedna
mačka koja se još nije probudila: vidim
praznični svet okupljen ispred uboge kamene
kuće koja više zasigurno neće biti njen dvor:

oca i majku što će za koji sat odlazak kćeri
poneti u srcu kao utehu i kao suzu: njih Gospod,
očigledno, nije osudio na prokletstvo suvih očiju.

Telo mog brata pretvaralo se u osmeh, u buđenje
iz ružnog sna: do juče, albanska nevesta bila je
nevidljiva za svet, a sada njen lice nalik na zlatnik
koji ti najednom osvetli dušu, postalo je zbilja:
i to će trajati do Sudnjeg dana.

Eto, koliko visoko se može popeti želja:
eto, kako se s belinom ide na venčanje, na ispovest:
krčag čeka izvor, a svako telo svoj požar:
zajedno pevamo uvek kada budimo mrtve.

OSTARELI BRAČNI PAR

Osamdeset godina već su sakupili
u perčin i sad su kao kakav onostrani
matematički skup s korenom
ujedinjenim u broju jedan.

Krvavi zločini protutnjali su pored njih,
a oni su još živi, kadikad i vedri,
doduše, s kosmodiskom, tabletama za
pritisak i nitroglicerinom uvek pri ruci.

Kao dve postarije sestre, sede na dvosedu
pod golom sijalicom, u avetinskoj tišini
zure u televizor – ubeđen sam, između njih
više nema tajni.

Tako tvrdokorni u odanosti
(a znaju se od detinjstva),
ostareli bračni par ništa za sobom
neće ostaviti bez razrešenja.

To ne samo da nije nemoguće,
već je i neizbežno – oni koji su
toliko godina izdržali zajedno
vremenom su se jedno u drugo pretočili,
pa smrti neće ostaviti čak ni kosti.

TI, MALA SLIKO

Ti, mala sliko nepoznatog majstora,
s dečakom i jagnjetom, što sklonjena si
u mračni zakutak podrumskog depoa
ovog provincijskog muzeja u koji su me
puštili da neko vreme budem sam i molim se,
ne znam ni sam čemu, vidim da si osamljena,
prekrivena svojom poslednjom prašinom,
ali ne mogu da poverujem da nisi osetila
kako ovaj tren nije kao svi ostali, da te,
makar na časak, nije obradovalo ovo malo
svetla koje si ulovila u mom pogledu što se
preselio u ove mirne reči, u današnji dan
koji se udaljava, ne postajući prošlost.

SEOBE RUŽA

PLIVAM KAD ME GLEDAŠ

Prvo oči vide, a nakon toga srce odobrava!
I ove večeri, nenađano, otvaraju se najlepše
od svih očiju koje videh u paničnom ovom svetu.
Kad nema pravde, uvek su tu te tvoje velike
oči da kažu: govori vam vaš kapetan.
Bezglasne oči koje i ne traže da se
o njima prijoveda, a koje uvek ugledam
pre košmarnog sna ili nakon tihog buđenja.
Te gladne oči što su prerano naučile
da gledaju kao orao s planinske litice.
Oči punе slatke topline ognjišta koje me vide
u svoj dubini moje pustoši i što hladne talase
iz mene odnose. Te oči, dva ostrva na javi,
oduvek su bile izaslanici hučanja vetra u krošnjama.
Oči koje gledaju kao da pripadaju prvoj ženi
i u kojima leži obećanje neke nemoguće, gotovo
antičke sreće. Te oči koje, kad ih ugledam, shvatam
koliko je ništavno ono što samo telо smatra izjavom
ljubavi. Oči što moja usta pretvaraju u sače i govore mi:
sada je naš život, naš život nije za godinu dana.
Te oči što nikom ništa ne obećavaju, ali koje
prošlost čine nevažećom.
Te oči koje se više nikada ne mogu zatvoriti.

Oči što čine da zauvek zapamtim ovu noć –
drugu takvu neće mi podariti milost bogova.
Plivam kad me gledaš. Da me vide došle oči.
Da me vide i mene, mrtvog, proglose živim.

KADA SAM PRVI PUT STIGAO U KELN

Kada sam prvi put stigao u Keln, mislio sam da će se katedrala srušiti na mene: a zapravo, na mene se obrušila čokoladna kurva iz Kenije u noćnom klubu „Brojgel“ koji je držao neki Cejlonač.

Musumba se caklila kao „bentli“ sveže opran, a u njenim očima plivale su dve ajkule u dva različita mora.

Danilov, ti si divan dasa, uz to nagrađivan pesnik, a ja ne puštam u srce prolaznike – tako je govorila ta kći Evina pre nego što su je moje pseće šape dodirnule: i još: ništa što postoji nije dostojno jebanja: jebanje je bolje od sna, joge i od molitve.

Tad još ne znadoh da u zemaljskom vrtu ima za svakog jedna nevesta iz snova: kada te ona očara, to su te, zapravo, očarali mrtvi: oni koji su nekada uzalud čeznuli za ljubavlju, čekajući da crte voljenog bića izrone iz magle.

Jedino kurve i pekari znaju nešto o besmrtnosti!
Svaka žena želi svog Zevsa, a Zevs kao poslušni bes
šalje čoveka da bi ga zamenio pored žene: pribeležiću
u prolazu: spavamo sa ženama neumitnim kao
Sudnji dan da bi im oduzeli dodir s Bogom: da bi
roboti počeli da u sebi osećaju živa srca.

ŠTA SAM HTEO DA TI POVERIM, A NISAM TI POVERIO, SALMA HAJEK

Nisam još umro,
a zastava mi je na pola koplja!

Oduzete pameti, sanjao sam te noćas,
Salma Hajek: video sam kako kliziš
po svojim šinama i govoriš: putujem
kod mog Dragana, još se nismo sreli.

Kao, nikada nisi bila u mojoj južnoj
varoši, a sada si se svukla i raspuštene
kose hadaš korzom i tražiš me:
pleteš mi rukavice da moji dugi prsti
pijaniste ne nazebu: potom čekamo da
neobeznanjene tajne postanu svečanost.

Ljubav je naporna emocija – ne može se
preko podnošljive mere voleti.
Sve se zbiva samo jednom, samo jednom,
jer srce nije nakovanj već voz koji se
ne zaustavlja.

Bolje da ti dalje ne pričam, Salma,
jer s buđenjem bejah razdužen
od tebe kao od automatske puške
na kraju služenja vojnog roka
u Sarajevu, usred zime 1987. godine
kada je vejavica što prethodi smrti
divljala po gradu kao po tamnoputoj ženi,
ostavljajući iza sebe tek crnu, smrznutu zemlju.

DEVOJKE U LAKIM PAMUČNIM HALJINAMA

U nedelju, kad je sve pusto u jari svetla
reči postaju teže od nakovnja!

Nije lako to izgovoriti naglas: ali te nametljive
devojke u lakim pamučnim haljinama koje
s proleća šetaju Knez Mihailovom ulicom,
ako mene pitate, bacaju me u očaj.

Otkako se svet zaljulja, devojke u lakim
pamučnim haljinama žive u pokretu
budeći iluziju o budućnosti nakon budućnosti:
u ova zla vremena one dostoјno održavaju
jedan zavet: devojke u lakim pamučnim
haljinama zaista imaju svoja tela.

O devojkama u lakim pamučnim haljinama,
dabome, zasigurno ne umuju naučnička čela,
već ih prizivam ja, pseto zavezano lancem,
na obali reke, u prijatnoj dosadi gde više
ništa krv ne uzburkava.

Devojke u lakinim pamučnim haljinama
koje ne dozvoljavaju da im se približimo
i mi, nepribliženi, zasebne smo države
sa različitim zastavama i himnama.

Čak i kad poput nežnih grana isteruju
pupoljke, one su vetar koji ide dalje
ostavljajući iza sebe prazninu da nam
uzvrati zagrljaj.

SEOBE RUŽA

Pa ipak, ne miruje sve što je nepomično –
u ovoj prekrasnoj i ubogoj zemlji seobe su
samo naličje nepokretnosti sveta.

U danima ne tako dalekim, kad seta još
ne beše iscrpela svoju dalekovidost,
posmatrao sam ruže tek propupale kao
nedozrele grudi i one druge, ucvale od snage
i silne nežnosti, ruže – raspičoje pohlepne
za životom.

Te devojke pomno je pretraživao vetar,
šireći mirise nevidljive kao nervi.
Poput iznenadne srdžbe bogova divljale su
u dvorištu odakle pružao se pogled na nage
dečake što su se kupali u vodi pod vrbama
gde se utapa trska.

Radeći precizno kao stari časovničar,
zaludu je baštovan obrezivao te žene koje je
bilo lako voleti.

Moguće da se sam đavo spleo sa ovim
zaraslim ranama koje podnose svaku zemlju
i svako iskušenje, i povećavaju ugled naše bede.
Ružama doista pripada najraskošniji čas –
dok se mrak pretače u svitanje, one će, ozarene,
prozboriti i tebi koji si se sreo sa svojim srcem,
konačno na levoj strani.

JUTARNJA PESMA SA ŽELEZNIČKE STANICE U POŽEGI

Ovo su samo reči, ali mi ne znamo šta stoji iza njih!
Nije sve ispalо onako kako je trebalo, međutim,
ja ne želim da budem odgovoran zato što se
iz svoje depresije pupoljci otvaraju duboko unutra.
Čekam svaki put kada prolazi voz pun ljudi
s kojima nikada neću podeliti moј nemir,
ali nisam lud da uskočim u tu kompoziciju
u pokretu koja, zbog neispravnih kočnica,
samo što nije iskliznula iz šina.

Nemam više nego što mogu da ponesem;
daleko između stanica ništa neće zadržati ovaj voz –
gde ljubav nedostaje, ništa ne može da bude tamo.
Već tri minuta zaljubljen sam u fotogeničnu setu
ove policajke što dežura na stanici – ona je moј tip –
drugu takvu neću pronaći iako sam lord,
jutros je lepa kao đavolica u toj plavoj uniformi
i u čizmama od sjajne, sjajne kože,
sneg joj pada na kapu i zahvaljujući tome ja sam živ.
Vолим je iako njena duša ne prelazi granice savršeno
skrojene uniforme. Obasuću je vrućim ljubavnim
zakletvama i ona me neće izdati nikada u životu –

zbog toga je moram oteti od Ministarstva unutrašnjih poslova, sedam meseci prvo ču se odmarati u nekoj ludnici na planini, a potom prevarivši svoju zakonitu ženu u snu, živeću s njom srećan kao da sam se ponovo rodio; držaću je za ruku i voditi je po Golom otoku dok more se pjeni a psi laju na mesec, iako mi ona, potpuno poludela za mnom, ne može pomoći ni u čemu; i gledajući u njene oči u kojima raste divlja marihuana koja vodi u preranu smrt, došapnuću joj: ako se može verovati srcu, dobro je da sve ono što nam se događa nešto znači, ali, ako mnogo znači, nije dobro.

HOĆEŠ LI DA TI KAŽEM KADA MI JE BILO NAJLEPŠE S TOBOM?

To je bilo one noći kada sam te pozvao
iz govornice prvi put: rekla si da si
sama na keju i da maziš psa koji je
iznebuha dolutao do tebe i ja sam, doslovno,
video mesec od koga se razboljevaju srca
i ispod meseca tog psa, crnog i kuštravog:
dabome, i tebe sa očima krupnim i plavim
kao limuzina u kojoj je ubijen Kenedi: onda si,
ako me sećanje dobro služi, pričala kako
nameravaš da se voziš na biciklu stazom
pored Dunava: i tada sam pomislio: kao i Evropa,
zrela si da budeš oteta i poželeo da sam pored tebe
i psa koji je, pretpostavljam, mahao repom
zbog neke minule sreće i, grizući gume,
trčao za biciklom: mrzeo sam tog psa: iako te
nisam ništa pitao, dometnula si da se već
godinama ne ljubiš i da ti je pomisao na seks
odvratna: tada sam u tvojim očima video
iskrcavanje saveznika u Normandiju: bojao sam se
da se u ova zla vremena kada su odnosi muškaraca

i žena postali trošni od vlage jeseni, to još dugo neće promeniti: da je senka koju baca tvoj bicikl teža od nakovnja; da sve drhti i nosi reči koje si čula, iako ja nisam rekao ništa.

ORAO I PASTRMKA

U ovom monologu ima mnogo glasova:
ja sam ptica a ti riba što se pojavljuje
i nestaje u vodenim zakucima: ribi i ptici
vreme različito teče: daj znak ako
postojiš: praćakni se iz utopije vodenog
gnezda u kome si se svakavih tišina
naslušala: kreni na zaslepljujuće-srebrni
sneg, idi na sunce, na ulice tople od
prolećne razdraganosti: tamo su talasi
od kojih sam učio da pišem: reci: zidovi
više nisu na svom mestu: kaži: sada pijem
vino, ili: želim da budem pozvana na zabavu
najluđu u gradu: u praznom stanu nema ničeg
do razgovora duhova: pogledaj, sada imam
oblik orla koji je preživeo svoju starost:
letim iznad planina dok lovci pucaju u mene:
u dečjeg zmaja koga držiš na svilenoj niti:
nikom nije poznato gde pastrmka i orao mogu
da sviju gnezdo: izađi iz jazbine da svet oseti
miris iz školjke tvog uha: isplovi iz svog konaka
da svetlost od tebe sačini skulpturu boginje:
niko nije priseban u snu: već te vidim kako među
nogama držiš violončelo: telo koje se grli:
prevlačiš gudalom po žicama: sviraš? Sviraš,
ili dozivaš svog Zevsa?

ORGULJE I TELA

Pomešalo se more i planine.

Orgulje uvek slušamo u mraku
sa tihe, anđeoske daljine.

Drhteća naša tela i reči –
to je isto.

Kako se tela otvaraju jedno
drugom, tako se reči na papiru
smiruju od drhtanja.

Može i tako da se kaže:
tek kad sam u tebi, u sebi sam;
u sebi; ni u jednom jeziku.

SRCE JE U ZEČIĆU, ZEČIĆ JE U TRAVI

Putujem tako što uvek iznova
učim kako se stoji na jednom mestu.

Sad sam ogledalo, okrutno jezero
koje sve što vidi odmah proguta
i smesti na dno.

Kako je daleko, kako je daleko dno?
Kako je učeno, kako je učeno
sve izvan srca?

A gde je srce?

Srce je u zečiću, zečić je u travi,
skakuće i, dolično svom rangu,
nama, koji verovatno mislimo da nismo
dobro čuli, preporučuje da se jebemo.

ZAGRLJAJ

Samo gladni mogu se sećati!

Zima bejaše okovala železničku
stanicu kad pristiže taj voz što dugo je
kasnio zbog snežne mećave.

Čovek je izašao na peron;
ona što ga je čekala mu pritrča
i, potom, nađoše se u zagrljaju.

Zamislivši njihova gola tela
pod teškim kaputima, pomislih
da ona pripadaju životinjama.

Nije nemoguće da su te zveri
jedino mogle i napisati ove reči.

REČENICA LEPŠA OD MOJIH SNOVA

Pada sutan i sad štiti
polegle rečnike naših nagih
tela kao svoj nejaki porod.

Tek jednom godišnje dovoljno je
da budemo jedno u drugom
pa potom da sijamo mesecima.

Zalud trube najavljuju poslednji sud,
a pauk upozorava da ne pletem
njegovu mrežu.

Na nekom mestu gde tamna voda
daje imena deci zaspao sam
dubokim snom.

Ti me možeš probuditi samo
rečenicom lepšom od mojih snova.

UŠTEĐEVINA

UŠTEĐEVINA

Dan se haldi predveče.

Pod teškom mesečinom
suvo laje pas i uliva u mene
razboritost.

Mreže su teške
kao skupo plaćeno iskustvo
i niko ih ne izvlači.

Ustani, mrtvi čoveče!
Sve što si mislio da znaš
o sebi pogrešno je.

Svaki udaljen glas je mesto
koje se može nazvati domom.

Mora da postoji razlog
zašto je praštanje jedina
naša ušteđevina.

U ovom suđenom vremenu
ono nas jedino može učiniti
dostojnjim spasavanja.

SRCE I DETE

Nemam više reči koje će biti
više od otkucaja srca.

Predeo napolju pustošan je
jednako kao i onaj unutra.

Kao i vejavica, nisi u stvarnosti,
srce moje.

Ispalo si iz rečnika i sad si
krvava reč u oblaku; riba
u tamnoj vodi iza zatvorenih
očiju slepca.

Ispovedio si se da bi prečutao –
tako si me utešilo, srce moje.

A ja ti uzvratih: nema odgovora
koji može dete zadovoljiti.

Mileta Aćimović Ivkov

TELO I REČI

*Ja sam pesnik Tela i ja sam pesnik Duše
Vitmen*

Kada se pesnički opis Dragana Jovanovića Danilova na razmeđi vekova stao menjati, postalo je vremenom vidno da su stepen i obim te promene znatni i značajni. Da oni nisu donosili samo izmene tematskog plana, već da se u njegovom pesništvu proširivalo intonativo polje i ukupna slika sveta. Od stvaralačkog koncepta u kojem su u prednji plan postavljane arkadijske slike i osunčana, divinizovana vizija sveta koju su podržavale brojne utopističke slike i sentimentalno stilizovani opisi, začinjeni arhaizmima i de-minutivima, Danilov je počeo da oblikuje pesnički opis u čije su tematsko središte postavljeni prizori iz rubnih regija neposredne savremenosti. Na taj način su u njegovom pesništvu počele da se nižu slike sumorne svakidašnjice, sa obiljem karakterističnih pojedinosti. Ali se, istovremeno, i njegova slapovita retorika primirivala i usmeravala na izgradnju i podršku efektnih, često epifanijski osvetljenih, pesničkih slika čija je proširena osnova sada obuhvatala mikroprizore intimne topline, čulnih, ljubavnih uživanja, kao i ekspresivno razvijeno pozorje socijalnih pomeranja i lomova. Time se do smisaone napregnutosti razvio govor njegovog pesništva.

Rasprostirući i u ambivalentnom svetu nove knjige pesama *Simetrija vrtloga* prepoznatljivu mrežu motiva, Danilov

je čitaocima spočetka predočio signale koji u bitnom određuju njen ukupni smisao. U tekstu Tijane Kojić odabranom da bude moto pominje se reč/pojam „identitet“ koji je viđen kao „mapa bez teritorije“, ali i kao niz „promenljivih varijacija“. Iz toga sledi da će kroz mnogo „promenljivih varijacija“ to centralno polje suočenih i sukobljenih sila nazvano identitet, u tekstovima pesama biti prepoznavano, prisvajano i opisivano. U tom polju sila će narcistički profilisana subjektivnost nastojati da u svoj opis uključi događaje i iskustva, osećanja i uvide – ono što je viđeno i doživljeno, posredованo i zapamćeno. Sve ono što obuhvata njegov egzistencijalni, emotivni, čulni i misaoni vidokrug.

Na povlašćenom mestu knjige stoji uvodna pesma čiji se naslov našao na njenom pročelju. A u njenom prvom stihu piše da „Najtačnije reči izgovorile su senke!“, da bi u središnjem delu pesme taj varirani iskaz doživeo i svoju smisaonu konkretizaciju, pa se u njoj kaže: „Sunčan dan je tako rečit, ali čutljive / senke imaju poslednju reč.“ Nasuprot tako oblikovanom iskazu u kojem se racionalno zasnovan poredak sveta i govora zamagljuje i odbacuje za račun poretku u kojem je sve lelujavo i neuhvativo, zbog čega postaje moguće da „Nema granica između zvezda i slova“, stoji iskaz koji, odstupajući od ovakvih romantičarskih apstrahovanja, kaže kako: „Ni neko moćniji od okeana, ni reči utehe / ne mogu te zaštитiti od stvarnosti.“

I tako će kroz svih sedam ciklusa knjige neprestano biti suprotstavljeni, pa i do granica oksimorona dovođeni, ali u saglasnosti mireni, iskazi o različitim tipovima iskustva i saznanja. To će omogućiti da njihovo veoma osetljivo pojedinstvo, već u prološkom tekstu, svoju poziciju u tom svetu suprotnosti odredi saglasno njegovom poretku. On će u po-

etički nosivom iskazu reći: „rastrzan sam“, ali će odmah tako definisano stanje, u skladu sa logikom paradoksa kojom suvereno operiše, dodati i kako je to „Jedino stanje / u kojem sam suveren.“ Uopšte će različiti prepoznatljivi toposi i figure modernosti – zatamnjeno osećanje decentriranog sveta i duha vremena, te nesposobnost jezika da ga potpunije izrazi – kroz ove slikovite i retorične pesme koje se saživljuju sa svojom postsimbolističkom prirodom i svojim tematskim i morfološkim likom, biti varirani i dovođeni u vezu sa novim iskustvima proisteklim iz epohalne situacije na čijem se horizontu preteći ukazuje „rugoba sveta“. I upravo se kao stvaralačka protivteža tim ništiteljskim silama javljaju ove pesme umnoženih slika, ukrštenih iskaza i zatamnjeno-osunčanih vidika. U njima se suprotnosti prevazilaze životodavnim saglasjem, dok je načelo čulnosti zadobilo ontološko prvenstvo tako što su u nekim pesmama – pesma „Srce je u zečiću, zečić je u travi“ je podesan primer – plotska telesnost i ljubav istavljeni kao povlašćeni a dostupni vidovi postojanja. Kroz njih se emaniraju primordijalne – najosnovnije i istovremeno najviše energije čovekove – energije tela i duše. A ove pesme su im subjektivizovana potvrda i tiha apologija.

Međutim, ove Danilovljeve pesme nisu ni izbliza jednoznačne. U njihovu sadržinu su uvedene različite i ne uvek i u svemu samerive komponente, kao što je u njima aktivirana i veoma složena podloga. Jedan njen vid, to je opšte mesto, vezan je za različite produktivne nivoe međutekstovnih dodira i prožimanja. U tekstovima ovih pesama čitalac može da prepozna različite aluzije i analogije, skrivene i otvorene autocitate i citate – najviše iz književnosti, a naročito poezije. Primera za takav palimpsestično zasnovan stvaralački postupak ima zaista mnogo. U završnici pesme „Svetska

ekonomski kriza u Beogradu” kazuje se kako: „u blizini, / neko je ispustio dušu”. Taj iskaz moguće je asocijativno dovesti u vezu sa iskazom Miodraga Pavlovića u pesmi „Rekvijem” iz njegove glasovite knjige *87 pesama*, na čijem se početku gnomski kaže da: „Ovoga puta / umro je neko blizu.” U pesmi „Tren” izrikom se pominje i posebni „tren u kome te ugledah”, a koji se može dovesti u asocijativnu i simboličku vezu sa početnim iskazom u Petrarkinom *Kanconijeru*. U pesmi „Kada sam prvi put stigao u Keln”, u kojoj je prvi stih postavljen za naslov, svojom ispovednom narativnošću i podrobnošću u opisu koji oživljuju slike sećanja, kao da se priziva početak Vitmenove pesme „Kada sam počeo da učim”. Kao što će se u pesmi „Beograd, prekooceanski brod” iskaz: „Ti, međutim, više nisi na zemlji” osnovano dovesti u frazeološku i širu smisaonu vezu sa „Lamentom nad Beogradom” Miloša Crnjanskog. Ili, kao što u pesmi „Plivam kad me gledaš” iskaz: „Da me vide došle oči”, nije drugo do funkcionalizovan citat iz poznate Disove pesme. Kao i obično, Danilov u izgradnji svojih pesama poseže za celokupnošću iskustava i znanja. Aktivirajući tako raznovrsnu građu i različite tipove iskustva da bi čitaoca doveo u posed saznanja o neizmenljivosti antinomičnog ustrojstva sveta i čovekove potrebe da ga pevanjem prisvaja, nadilazi i slavi; da bude, kazano rečima pominjanog Vitmena: „milovatelj života ma gde se kretao”. Otuda se može reći da ma o čemu pevao, ma kakav oblik i ton pesmi davao, od verističkog opisa do poetičke rasprave i ljubavno-erotiske slike – i kada pesmu tragički intonira, pa i onda kada se u njima obavlja „transakcija sa ništavilom” – Danilov peva o totalitetu života i sveta u kojem, ipak, preseže njegova vitalistička perspektiva.

U ovoj knjizi naporedo i istovremeno dodiruju se, ukrštaju i prepliću stari sa novim motivima, zapamćeni sa novostečenim iskustvenim i misaonim uvidima. Tako da pored figura gavrana, orla, pastrmke, goluba, oca, čerki, čitalac će među stajaćim motivima novijeg Danilovljevog pesništva prepoznati i pridružiti im i motiv igre loptom koja sadrži zvonce slepih dečaka u zavodu; socijalni motiv koji se takođe javlja ranije. Aktivirajući te motive u sadržaju svojih pesama Danilov je u njihovom ukrštanju sa motivima iz neposrednog iskustva njegovog pesničkog subjekta, kao i onim motivima koji dolaze iz polja kulture, izgradio složen i u sebi protivurečno uobličen, amalgamisan poetski govor. U njemu će, na jednoj strani, govorni subjekt biti osvedočen u tvrdi determinizam egzistencije, na empirijsku stvarnost, kada u pesmi „Rat je lep, sija poput zvezde“ ustanovi „da je moguće samo ono što se već događa“, da bi na drugoj strani, u skladu sa svojom novoutvrđenom poetikom čutnje i senki, u pesmi „Orao i dete, ili šta mi je na samrti rekao otac“ on, samosvesno tematizujući poetiku, kazao: „Kao i senke, / sve moraš ostaviti nedorečeno.“

U toj protivurečnoj želji za ostvarivanjem stvaralačkog idealu nedorečenosti i nejasnosti, pokazaće se u kojoj su meri u ovom pesništvu još uvek delatni i malarmeovsko-miljkovićevski poetički zahtevi za odlaganjem i sugestijom značenja, a ne kristalnom jasnoćom. Zahtevi jedne tipično simbolističke poetike na koji se sada reverzibilno kaleme i dodatno zahtevi za oživljavanje i afirmaciju poetike simetrije vrtloga u kojoj oživljuju poneki tipično romantičarski stvaralački ideali, motivi, klišei i gororne figure. A baš to stalno dinamičko stvaralačko ukrštanje empirijskog i metafizičkog, stvarnosnog i sentimentalnog, naučenog i domaštanog,

čulnog i spiritualnog, daje ovom poetskom govoru značenjsku puninu i veliku simboličku i asocijativnu protežnost. Čine ga smisaono i osećajno zaokruženim. Jer su punoća i konkretnost doživljaja, koje u sebe uključuju i njegovu sentimentalnu, koliko i do visokog usijanja dovedenu osećajnu i taktilnu dimenziju, postali drugo ime za prirodu i karakter ovih pesama.

Danilov želi da u jezik savremene poezije vrati prevladane i odbačene načine i vrednosti sentimentalno stilizovanog govora. Onog poetskog govora koji se ne odriče efekata izražajne pa i suzne emotivnosti, i koji zadire u najintimnije dubine čovekove osećajnosti i osjetljivosti. U zatajeni prostor njegovog sećanja. U zahteve i moći tela. Zbog toga će on i biti u situaciji da u pesmi „Psi laju na karavane“ govornom subjektu omogući da kaže: „ne posedujem ništa / nad čim nisam zadrhtao.“ Na taj način se, istina, ovaj pesnik ponovo vraća svojim početnim stvaralačkim zanosima i iskustvima; početnim stilskim i retoričkim ukrštajima i aporijama. Ona su u prethodnim knjigama, pod naplavom teme koje je doneo pritisak stvarnosti, koliko i želja da se stvaralački ide u korak sa nalozima vremena, bila pomerena u stranu i naoko zaboravlјena, ali sada kada je stvarnost izrazitije ogolila svoje zatamnjeno lice, kao vid samosvesnog otklona od nje ovaj je pesnik obnovio svoj stvaralački zahtev za estetikom lepog. Za sentimentalnim, romantičnim i skoro strastveno patetičnim poetskim govorom koji ne želi da se previše meša u poslove sa istinom stvarnosti, već da se izražajno pozabavi starom i večnom mapom čovekove duše. A u njoj je srce figura i prostor za emotivni, duhovni i senzualni centar tela i bića čovekovog.

Obraćajući se čitalačkom otvorenom duhu, umu i srcu, a na podlozi čiji horizont tamno senči asimetrični odraz savremenosti, govorni subjekt ove poezije priziva i božje ime. Određujući svoj odnos prema sili božjeg prisustva, on govori neusaglašeno. U pesmi „Čuvar stada“ rezolutno kaže: „Ne verujem u tebe Bože“, dok je u pesmi „Pričam svojoj kćeri priču“ slovio o panteističkoj povezanosti svega na svetu i o božjoj volji da tako bude, pa je kazivao kako: „Samo Bog postoji.“ Ambivalentnim odnosom prema stvarima sveta i vrednostima života zahvaćen je u ovoj knjizi i sam autoritet božjeg prisustva i dejstva. Ali se smisaone posledice odnosa govornog subjekta ovih pesama prema Bogu, mogu jasnije uočiti u završnom ciklusu indikativnog naziva „Ušteđevina“. U ciglo dve pesme, koje su i svojevrsan misaoni i značenjski rezime knjige, predviđeno je meditativno usredotočenje pesničkog subjekta koji bi da u „suđenom vremenu“ razvidi svoju i opštiju situaciju. Da ujasni i definiše samu suštinu odnosa kojeg u nerazlučivom ukrštaju čine nalozi stvarnosti, stvari srca i bleskovi prizivane onostranosti.

U pesmi koja je naslovljena kao i ciklus čuće se i jasan analog spojen sa dramatičnim uvidom o vrednosti saznanja: „Ustani, mrtvi čoveče! / Sve što si mislio da znaš / o sebi pogrešno je.“ Taj analog – „Ustani“, koji govorni subjekt upućuje neodređenom nekom, a zapravo svima i svakom suvremeniku, za simboličku podlogu ima jedno od Hristosovih čuda – podizanje iz mrtvih Lazara iz Vitanije. Tom zapovešću određena je priroda i eshatološki smer ove poetske meditacije koja se vrhuni gorkim saznanjem kako: „Mora da postoji razlog / zašto je praštanje jedina / naša ušteđevina.“ I kako nas ono, kaže se u vidu poente na kraju, „jedino može učiniti / dostojnim spasavanja“.

Spasavanje/spasenje koje u završnici ove pesme pominje njen govorni subjekt je očigledno ono i onakvo spasenje koje se potvrdilo u hrišćanskom verovanju u nadstvarni doseg zemnog života. Što je još jedan od tematskih akcenzata i još jedan od funkcionalno oživljenih toposa u naoko izmenjenom govoru ove poezije u kojem se izrikom imenuju lepota i vrednost života i sveta; govorom u kojem se intuitivnoj i emotivnoj prirodi čovekovoj daje izvesna prevaga u odnosu na racionalni njen deo. U završnoj pesmi „Srce i dete“, kao u poenti, zato se kaže da je „srce“ – jedna od centralnih figura ove poezije – „Ispalo iz rečnika“ i sada je „krvava reč u oblaku“, koja nije „u stvarnosti / već u tamnoj vodi iza zatvorenih / očiju slepca.“ Tačnije: u onom nesaznatom prostoru iz kojeg još mogu da se plode misterije, i iz čije paradoksalno ukrštene perspektive svet i život još mogu da se poimaju kao velika tajna i neobjašnjivo čudo. Zbog toga je, kako kaže u završnoj pesmi-ispovesti, govorni subjekt ono najvažnije – prećutao.

Tako je u protivurečno izvedenoj završnici ova pesnička knjiga stekla svoju značenjsku otvorenost. Ali se tako sveo još jedan prošireni tematski i sadržinski krug Danilovljevog opsežnog, spiralnog i varirajućeg pevanja. Pevanja koje svoj idejni, misaoni i emotivni centar neprestano traži, pronalazi i izmešta, da bi uvek, iznova, moglo da se preporiča i obnavlja. Kao iz prvotne svežine sveta. I u tome je sadržana njegova pulsirajuća životnost, kao i privlačnost, snaga i vrednost.

O PISCU

Dragan Jovanović Danilov rođen je 1960. godine u Požegi. Studirao je na Pravnom i Filozofskom fakultetu u Beogradu, na Grupi za istoriju umetnosti.

Objavio je zbirke pesama: *Euharistija* (1990), *Enigme noći* (1991), *Pentagram srca* (1992), *Kuća Bahove muzike* (1993), *Živi pergament* (1994), *Evropa pod snegom* (1995), *Pantomr(e)ator* (1997), *Glava harfe* (s Divnom Vuksanović, 1998), *Alkoholi s juga* (1999), *Koncert za nikog* (2001), *Homer predgrađa* (2003), *Gnezdo nad ponorom* (2005), *Memoari peska* (2008), *Moja tačna priviđenja* (2010), *Kad nevine duše odlaze* (2011) i *Vino s vulkana* (2012). Romani: *Almanah peščanih dina* (1996), *Ikonostas na kraju sveta* (1998) *Otac ledenih brda* (2009) i *Talasi beogradskog mora* (2013). Knjiga autopoetičkih eseja: *Srce okeana* (1999).

Njegova poezija izazvala je kritičku recepciju na italijanskom, francuskom, engleskom, bugarskom, rumunskom, slovačkom i makedonskom jeziku. Između ostalih, zastupljen je u antologiji *New european poets* i „*The horse has six legs*“ u prevodu Čarlsa Simića (Grauwolf Press, Saint Paul, Minnesota, 2008. i 2010). Učestvovao je na brojnim međunarodnim pesničkim festivalima. Održao je više samostalnih književnih večeri i čitanja poezije u Francuskoj.

Dobitnik je književnih nagrada: „Brankove nagrade“, „Zmajeve nagrade“, Nagrade „Vasko Popa“, „Branko Miljković“,

„Meša Selimović“, Vitalove nagrade „Zlatni suncokret“, „Oskar Davičo“, Nagrade Srpske akademije nauka i umetnosti iz fonda „Branko Čopić“, „Prosvetine“, „Stevan Pešić“, „Risto Ratković“, „Jefimijin vez“, „Pesma nad pesmama“ „Zlatni prsten despota Stefana Lazarevića“, Nagrade „Dimitrije Mitrović“, „Laza Kostić“ „Disove nagrade“ za celokupno pjesničko delo. Dobitnik je međunarodnih književnih nagrada „Pro creation“ i „Velika bazjaška povelja“. Zbirke pesama prevedene su mu na engleski, francuski, nemački, italijanski, grčki, bugarski, slovački, rumunski i makedonski jezik. Roman *Ikonostas na kraju sveta* objavljen je na mađarskom jeziku (Napkút Publishing House, Budimpešta, 2006) u prevodu Janoša Borbelja, a *Otac ledenih brda* na makedonskom jeziku 2013.

Danilov je i likovni kritičar i esejista. Autor je monografija o slikarima Vasiliju Dolovačkom, Ljubodragu Jankoviću Jaletu, Ratku Laliću, Predragu Vukičeviću i Zoranu Nastiću. Napisao je preko dve stotine tekstova za kataloge likovnih izložbi.

Živi u Požegi i Beogradu.

KNJIGE NA DRUGIM JEZICIMA:

- **Къщата на Баховата музика**, издателска къща „Нов Златорог“ София, 1997 (превод: Биляна Курташева, под редакцията на Кирил Кадийски; Предговор: Йордан Ефимов: „Вавилонската кула на Д. Ј. Данилов“)
- **Dom Bachovej hudby**, Svetovej literatury, Bratislava 1998 (prevod i predgovor Karol Chmel)
- **Maison de la musique de Bach**, L'atelier Prisme, éditions la poésie d'aujourd'hui, Geneve, 1999 (Traduit du serbe par Boris Lazić)

- **Loco laudato**, La fondation du chateau de gruyeres centre europeen de l'art fantastique, Fribourg forum, Suisse, mars 1999 (Traduit du serbe par Boris Lazić. Relecture de Svetomir Jakovljević)
- **Passager de la terre**, Voix d'encre, Paris 2000 (avec Lucien Becker, Porfirio Mamani Macedo, Régis Roux, Daucourt Fridriksson, Patrick da Silva, Emmanuel Damon i Marc Rousselet) Traduit du serbe par Boris Lazić
- **Алкохоли од југ**, Издавачки центар три, Скопје 2001 (избор и препев од српски: Ристо Василевски; поговор: Розмари Чендрлер: Магиско толкување на светот)
- **Empty embrace**, International poetry Review, The University of North Carolina at Greensboro, 2001 (Translated from Serbian by Vasa Mihailovich)
- **Omero di periferia**, „Passages“, Milano, 2003 (traduzione di Saša Moderc, introduzione di Valentina Tinacci)
- **Le vestibule du ciel**, Comite du livre, Paris, 2003 (Traduit du serbe par Mirjana Mihailovich; préface d'Ezen Segers)
- **Ikonoszatáz a világ végén**, Napkút Publishing House Ltd. Budapest, 2006 (Borbély János fordítása)
- **Homère de banlieue**, L'atelier Prisme, Éditions la poésie d'aujourd'hui, Geneve 2006 (traduits du serbe par: Boris Lazic, Novak Strugar, Mirjana Mihailovic)
- **Dreamscape** (The Best of Imaginary Realism) Salbru publish, The Netherlands, 2007 (koautor)
- **Anthology of Ten Poets – Friends of Greece**, International Writers and Translators' Centre, Rhodes, Greece, 2008.

- **Homer la periferie** – Casa de editură Max Blecher&Editura EV, Bucuresti (traducere: Ioan Radin Peianov cu o postfăta de Claudiu Komartin).
- **Татко на ледените ридови**, Икона, Скопје, 2012 (превод од српски Јасмина Алексова)
- **Срце на океанот**, Матица македонска Скопје и Арка Скопје и Смедерево, 2014 (одабрал и од српски на македонски превел Ристо Василевски, поговор Ефтим Клетников)
- **Moje presné vidiny**, Spolok slovenskych spisovatelov, Bratislava 2014 (prevod sa slovačkog Martin Prebudila, pogовор Karol Chmel)

SADRŽAJ

Simetrija vrloga	7
VRTLOG	
Čišćenje od reči	11
Vrtlog	12
Psi noću laju na karavane	13
Svetska ekomska kriza u Beogradu	15
Ambis	17
Velike su puste duše	19
Daleki, topli prozori	20
OLOVNE REČI	
Himna sumraku	25
Kavez	26
Tunel	27
Olovne reči	28
Zašto pesma nema reči?	29
U Veneciji nema vode	30
Nekrolog	32
Rat je lep, sija poput zvezde	34
Ono što vide mrtvi	36
U ime zakona	38

Tren	39
Moje grobno mesto	41

LUDI VODOPAD

Ludi vodopad	45
Imaš li i ti nekog kome ćeš se ispovediti?	47
Čuvar stada	50
Seobe poročnog sina	52
Beograd, prekoceanski brod	54

NAŠA DECA

Orao i dete, ili šta mi je na samrti rekao otac	59
Naša deca	61
Pričam svojoj kćeri priču	63
Kćeri pred ogledalom	65
Slova s neba	66
Pijana sova na Dorćolu	67
Gradonačelnik pustoši	69
Albanske neveste	71
Ostareli bračni par	73
Ti, mala sliko	74

SEOBE RUŽA

Plivam kad me gledaš	77
Kada sam prvi put stigao u Keln	79
Šta sam htio da ti poverim, a nisam ti poverio, Salma Hajek	81
Devojke u lakinim pamučnim haljinama	83

Seobe ruža	85
Jutarnja pesma sa železničke stanice u Požegi	86
Hoćeš li da ti kažem kada mi je bilo najlepše s tobom? .	88
Orao i pastrmka	90
Orgulje i tela	91
Srce je u zečiću, zećić je u travi	92
Zagrljaj	93
Rečenica lepša od mojih snova	94

UŠTEĐEVINA

Ušteđevina	97
Srce i dete	99
Telo i reči (Mileta Aćimović Ivkov)	101
O piscu	109

Dragan Jovanović Danilov
SIMETRIJA VRTLOGA

izdavač

Kulturni centar Novog Sada
Katolička porta 5, Novi Sad
tel: 021 528 972
fax: 021 525 168
e-mail: info@kcns.org.rs
www.kcns.org.rs

za izdavača

Dr Andrej Fajgelj

likovni urednik

Maja Erdeljanin

lektura

Sanja Vuletić

priprema

Vladimir Vatić

štampa

Sajnos, Novi Sad

tiraž

400 primeraka

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

821.163.41-14

ЈОВАНОВИЋ, Драган

Simetrija vrtloga / Jovanović Dragan Danilov. – Novi Sad : Kulturni centar Novog Sada, 2014 (Novi Sad : Sajnos). – 114 str. ; 19 cm. – (Edicija Džepni anagram)

Tiraž 400.

ISBN 978-86-7931-400-0

COBISS.SR-ID 289160455